

Models per a un sistema arxivístic en xarxa a l'Administració local

Vicent Gil Vicent, Arxiu Municipal de Vila-real

Em permetran començar les meues paraules amb una anècdota de l'any 2001. Un temps en que això de l'administració electrònica era poc menys que una entelèquia. Al mes de juny d'aquell any em convidaren a participar al *I Foro sobre nuevas tecnologías*, organitzat per la Universidad Internacional Menéndez Pelayo. El primer dia em vaig adonar que l'únic arxiver en aquell foro era jo. La resta, tots eren tècnics de l'administració europea, espanyola, de diferents comunitats autònomes, multinacionals de la informació i comunicació. La majoria, llevat d'alguns polítics, informàtics i de telecomunicacions. Després de tres dies d'escoltar assenyades reflexions sobre les bondats per l'administració i beneficis per la ciutadania de les TIC i del que calia esperar de l'administració electrònica, tímidament vaig atrevir-me a preguntar. Quin es el paper, que s'espera de l'Arxiu en aquesta nova administració? Allò va ser tota una gosadia. Vaig tindre que aclarir que jo era arxiver i ells, molt amablement, en van aclarir que havia estat una confusió el haver-me convidat. La organització estava convençuda que jo era informàtic, l'informàtic de l'ajuntament de Vila-real preocupat per les noves tecnologies i Internet. Aclarit l'error, vam quedar que això dels arxius es tractaria en un proper foro. I, fins ara, estic esperant poder-los parlar de la importància que té l'Arxiu (en majúscules) per qualsevol administració i empresa pública o privada.

L'administració, els caps pensats de la nova administració no s'havien adonat, no s'en adonen que sense l'Arxiu no existeix l'administració. Sense l'Arxiu ben gestionat no es pot agilitzar l'administració. Tanmateix, aquest poc pes, aquesta inexistència de l'Arxiu a la política de l'administració obliga a pensar que es responsabilitat nostra, dels arxivers, que encara al segle XXI l'Arxiu per molts polítics siga terra incògnita, quan no magatzem de papers vells.

M'agrada dir, que l'Arxiu es el pou de d'on es trau l'aigua que alimenta l'administració. Sense aigua, sense documents no hi ha vida, no hi ha eficàcia, ni possibilitat de donar resposta a les necessitats de la ciutadania. Sense Arxiu no es pot acomplir el principi de la necessària transparència que tothom espera de l'administració democràtica. L'Arxiu dona aigua clara o tèrbola, facilita o dificulta una bona administració ocupada i preocupada pels drets i deures de la ciutadania. Per això centraré la meua intervenció en cridar l'atenció sobre les exigències de la administració electrònica per l'Arxiu i com els condicionats i reptes econòmics, polítics i tecnològics de la gestió documental obliguen a plantejar i desenvolupar nous models de sistemes arxivístics en xarxa a l'Administració Local.

Certament, aquestes exigències i condicionants son, com veurem, un veritable repte de la administració electrònica per l'Arxiu. Un repte al que, com podem comprovar amb casos pràctics, fins ara, no s'ha donat resposta adient. La realitat dels arxius municipals a l'administració electrònica esta lluny de ser la que caldria esperar i desitjar al segle XXI. Tot i que respon, malauradament, al poc pes que té l'Arxiu al si d'aquesta administració. Per això, considero molt oportuna la convocatòria d'aquest 5è Laboratori d'Arxius Municipals per debatre, entre altres coses, sobre les qüestions següents:

Estem preparats els arxivers per afrontar els canvis que suposa l'administració electrònica per l'Arxiu?

Quin es el paper de l'Arxiu Municipal en la nova relació que s'estableix entre l'Administració electrònica i la ciutadania?

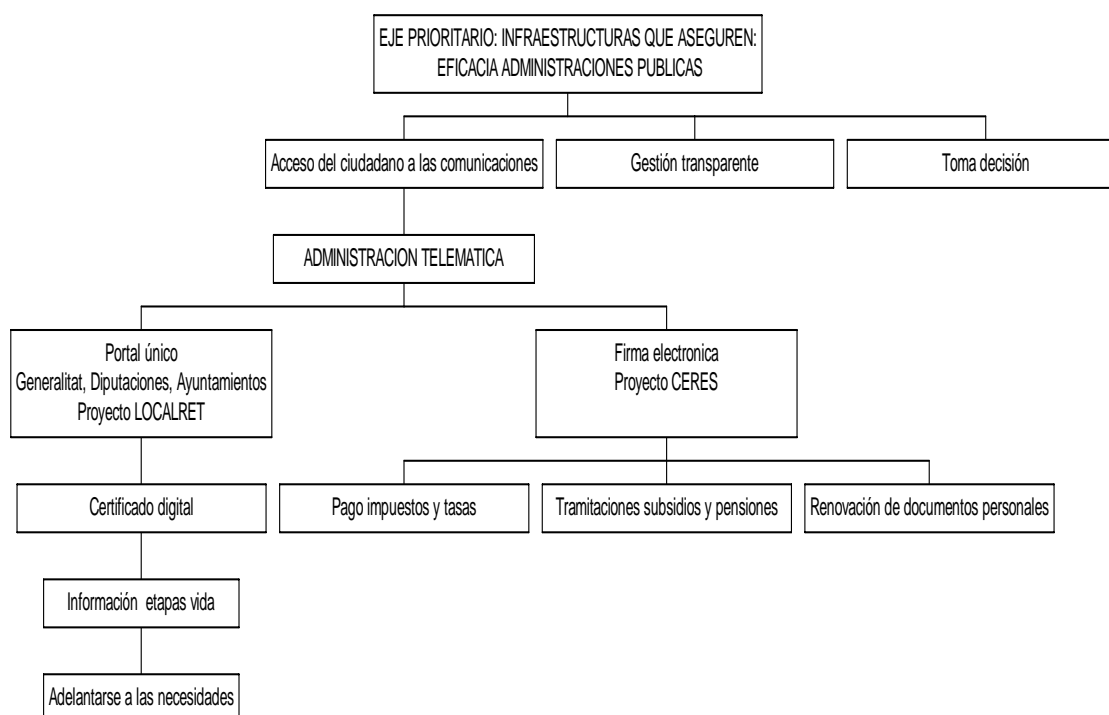
Aquestes dos interrogants estaran presents al llarg de tota la meua intervenció.

1. LES EXIGÈNCIES DE L'ADMINISTRACIÓ ELECTRÒNICA

1.1. Agilitzar l'administració, rendibilitzar la documentació

La revolució de la tecnologia de la informació, conjuntament amb el desenvolupament de la infraestructura de comunicacions, està fent canviar significativament les relacions entre individus i organitzacions, com podem veure al següent gràfic dels objectius de la iniciativa "Info XXI" de l'Administració, publicitats en la cimera del Consell de ministres de la Unió Europea a principis de l'any 2000 a Lisboa:

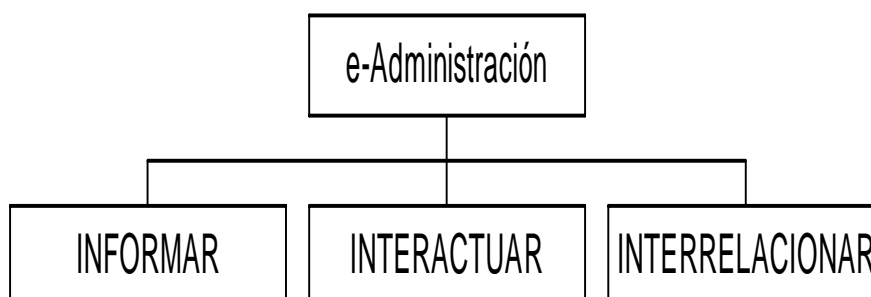
OBJETIVOS DEL PLAN ESTRATEGICO PARA LA MODERNIZACION DE LA ADMINISTRACION

Aquest tipus d'iniciatives ha suposat una inversió des de l'any 2000 al 2006 de 2.524, 25 milions d'euros. Els arxius municipals, majoritàriament, no s'han beneficiat per desconeixement o per inèrcia d'aquestes inversions.

1.2. El repte de l'accés al document des del seu origen

El següent gràfic resum el model d'administració electrònica plantejat ja en el *I Fòrum sobre noves tecnologies en les Administracions Públiques* (UIMP, Santander, 2001).

En conclusió el que es persegueix amb l'administració electrònica és una societat de la informació fàcilment accessible als usuaris. Un dels seus objectius centrals és la promoció de recomanacions i projectes d'interès general, que eviten el doble ús de recursos i servisquen de substrat professional comú als empleats públics en el sector de les tecnologies de la informació en l'àmbit de la gestió documental (ATRIO <http://www.csi.map.es/csi/pg5a10.htm>, SICRES <http://www.csi.map.es/csi/pg5s40.htm>), el tractament de fluxos de treball administratius (ESTROFA <http://www.csi.map.es/csi/pg5e30.htm>) i les aplicacions de gestió de recursos humans (BADARAL <http://www.csi.map.es/csi/pg5b10.htm>).

Es persegueix una millora de la qualitat i productivitat en el desenvolupament de sistemes de gestió i informació, tenint en compte la construcció dels serveis pan-europeus d'Administració Electrònica (<http://www.csi.map.es/csi/pg3315.htm>) i el Software Lliure (ANADA sobre l'ús dels programes de fonts obertes en el Sector Públic <http://www.csi.map.es/csi/pg5s42.htm>)

L'objectiu fonamental de la implementació de sistemes electrònics avançats d'atenció al ciutadà és modernitzar, obrir i acostar l'administració a la ciutadania:

- Migrar d'una administració oberta de 9 am. a 17 h. a una administració amb atenció al ciutadà en línia les 24 hores els 365 dies de l'any.
- Que el ciutadà puga realitzar intercanvi d'informació i transaccions administratives en línia.
- Accés senzill i amigable al seguiment i gestió integral de tots els procediments administratius.

L'Administració Local d'acord amb l'Administració General de l'Estat per a poder oferir en línia els serveis públics bàsics, garantint la seua accessibilitat a tots els ciutadans va desenvolupar un pla de xoc estructurat en quatre grans eixos d'actuació:

- Facilitar l'accés públic als usuaris (DNI electrònic, punts d'accés a Internet gratuïts, etc.)
- Impulsar el desenrotllament de serveis per als usuaris (pagaments via Internet, cartes de serveis electròniques, perfeccionament del Portal del Ciutadà, etc.)
- Facilitar l'intercanvi d'Informació entre Administracions Públiques.
- Recolzar la reorganització interna de les Administracions Públiques.

A la pràctica, aquestes característiques de l'administració electrònica en l'Administració Local es poden resumir en les oficines d'Atenció i Tramites al ciutadà, que tenen molts ajuntaments (<http://www.Vila-real.es>) i, a l'administració en xarxa. En aquest segon cas, és d'interès parlar del projecte PROP de la Generalitat Valenciana (<http://www.gva.es/Prop/prop.jsp?referenciador=/>).

1.3. Un cas pràctic d'administració electrònica en xarxa: el Prop

En aquest projecte de què actualment es beneficien 1.449.050 ciutadans s'ha donat una gran importància a l'atenció al ciutadà en les seues distintes modalitats: presencial, telefònica, telemàtica. Té com a objectiu millorar les prestacions dels serveis de l'administració, i l'opinió que tenen els ciutadans d'aquests.

En totes les oficines del PROP el ciutadà pot en una “Finestreta única”:

- Rebre informació sobre COM iniciar un expedient independentment de l'administració que siga. En aquest moment es disposa de 1.200 tipus d'expedients contínuament actualitzats.
- Obtindrè els documents necessaris per a iniciar la gestió.
- Entregar i registrar documents dirigits a qualsevol òrgans de l'administració. Registre concertat.

Les innovacions que el PROP incorpora són:

- Registre únic, mitjançant el qual es pot obtindre en el moment de la presentació de documentació, el numere d'expedient, que posteriorment servirà per a referenciar la gestió.
- Actualització de les bases de dades en què s'emmagatzema tota la informació a proporcionar al ciutadà-client sobre els seus expedients a fi d'obtenir fiabilitat i ràpid accés a les mateixes.
- Sistema intel·ligent de gestió de clients, que permet compensar les cues, decidint en temps real que recursos és necessari assignar per a facilitar les gestions al ciutadà.
- Abonar el pagament de taxes o preus públics sense abandonar la taula de l'informador que l'atén o telemàticament mitjançant conveni amb entitats financeres.

2. CONDICIONANTS I REPTES ECONOMICS, POLITICS I TECNOLOGICS DE L'ADMINISTRACIO ELECTRONICA

A l'arxiu se li exigeix, en conseqüència, gestionar la documentació i donar informació actualitzada i puntual en el mínim temps possible. Tot i que per molt moderna que siga l'administració en el seu imaginari, sempre que s'aborden qüestions de documentació pesen aquests dos condicionants:

- L'escassa preocupació que existeix per qüestions relatives a racionalitzar mètodes i processos de treball en el que afecta la documentació.
- La documentació generada en les activitats productives, no és considerada com a producte amb entitat econòmica específica sinó com a suport per al registre i control de l'activitat de producció i comercialització de béns i serveis.

Per això, previ a qualsevol plantejament d'implementar un sistema de gestió documental en l'arxiu o d'organitzar en xarxa la informació dels fons documentals és necessari que l'Arxiu aconseguisca reputació corporativa i social.

2.1. La “marca” Arxiu

S'ha de convèncer als responsables polítics, empresarials i usuaris que l'arxiu dona reputació corporativa (“marca”). Tot empresari i alguns polítics sap que la reputació de l'empresa, de l'administració té valor econòmic perquè afecta la seua acceptació, el seu exit, el seu *botton-line*.

A l'Arxiu, com en qualsevol empresa, el fonament de la reputació corporativa, i per tant, la seua supervivència i sanejament econòmic, resideix en la capacitat que te ell mateix per a atraure a tots els agents implicats: empleats, clients/usuaris,

empresaris/polítics, inversors. D'acord amb aquesta premissa, és necessari que l'arxiver/a tinga sempre en conte els quatre principis que els analistes financers, consideren primordials en qualsevol empresa:

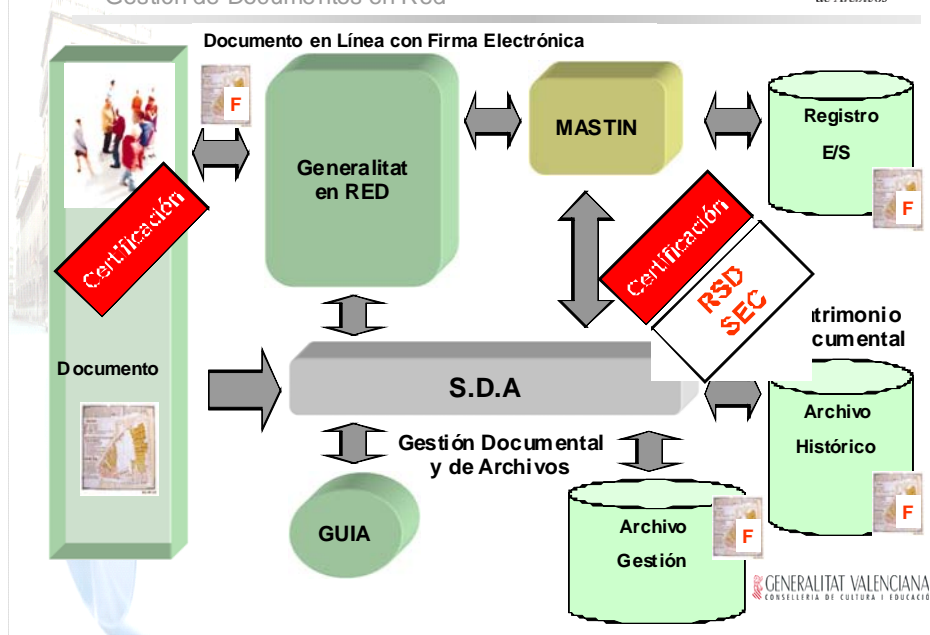
- Atracció emocional: quant agrada i respecta l'arxiu.
- Productes i serveis que ofereix i com els oferta: qualitat, innovació, valor i confiança dels serveis que dona l'arxiu.
- Ambient de treball: com es gestiona l'arxiu, si agrada treballar per a i en ell.
- Responsabilitat social: implicació social de l'arxiu en la comunitat.

2.2. L'eficàcia dels sistemes de gestió documental de l'Arxiu

Recordem que el concepte clau per a l'anàlisi de les necessitats dels sistemes de gestió documental dels arxius son òbviament el document, entès com tota informació fixada materialment sobre un suport. Per això, cal possibilitar l'accés del usuari a tota aquesta diversitat d'informació des d'un punt únic i comu, tenint en compte que:

- El document que es desitja consultar no és substituïble per una sèrie de camps d'un sistema de gestió, ja que és necessari consultar tota la informació que conté.
- La documentació és d'un caràcter tan variat i no estructurat que exigeix tècniques de descripció documental per a classificar-la i emmagatzemar-la.
- El document original (o una còpia electrònica) ha de poder ser integrat dins d'un grup de treball, de manera que diverses persones treballen al mateix temps sobre el mateix document (*groupware*) o que aquest passe d'un lloc de treball a un altre desencadenant diverses accions (*workflow*).
- La quantitat d'informació consultable per un usuari és molt gran o el coneixement de l'usuari final sobre la documentació que necessita és pobre. En aquests casos és necessari un sistema guiat.
- La coexistència de la imatge i la informació associada a un document.
- La necessitat gestionar la documentació amb gran rapidesa. Sol fer necessari un sistema de gestió documental que incloga flux de treball (*workflow*) i dispositius de captura i emmagatzemament de la documentació correctament dimensionats.

Des del punt de vista dels paradigmes d'informació en l'arxiu, aquest plantejament de "punt únic d'accés" determina substituir o ampliar la base de dades dels instruments de descripció per un sistema d'informació en què l'important és el document (en el sentit explicat anteriorment) i l'accessibilitat i transmissió del dit document dins de l'administració per la Intranet i fora d'ella per mitjà d'Internet.

En resum, l'arxiu és la base sobre la qual es fonamenta qualsevol sistema de gestió documental de l'administració electrònica en garantir l'èxit d'aquests tres objectius: acurtar el temps de gestió i consulta, reduir costos i millorar la qualitat.

Tanmateix, l'arxiu per a ser rendible econòmicament i políticament ha de ser entès com un centre de gestió de la documentació i de divulgació d'informació que rendibilitza les inversions que es fan en ell agilitzant l'administració en possibilitar:

- La consulta de documents electrònics (realitzada en un sistema informàtic amb característiques hipertext i multimèdia)
- La difusió d'informació (Internet, Intranet, CD-ROM, DVD)
- La gestió de l'Arxiu (arxius d'oficina, generals i històrics; localització i recuperació de grans quantitats de documentació arxivada)
- Gestió Documental (sistemes normalment de contingut, departamentals, online i amb flux de treball (workflow) que permeta el treball en grup (groupware) des del Registre d'Entrada / Eixida de qualsevol punt de l'administració, fins a qualsevol departament amb un elevat flux de documents en tots els seus punts)

3. LA REALITAT DELS ARXIVS MUNICIPALS A L'ADMINISTRACI3 ELECTRONICA

Els arxius municipals a les xarxes d'intranet i internet, l'any 2007 es caracteritzen:

- Proliferació de pàgines web, segons iniciatives pròpies de l'arxiu, sense coordinació, ni possibilitats d'oferir un accés a la imatge digitalitzada de la documentació en xarxa.
- Les webs ofereixen serveis fonamentalment informatius: informació administrativa i divulgativa de l'arxiu.

- A les intranets el cycle vital de l'expedient s'atura al registre i com a molts es pot seguir a l'oficina de gestió. Normalment, no s'oferta la consulta de l'expedient ja tancat i arxivat.
- En gairebe tots el casos observats, els continguts de les webs estan escassament adaptats a internet.
- L'orientació dominant de la majoria de les websites és la de centrar-se en "competències i actuacions de l'organisme" en compte de primar la resposta que cerca l'usuari: l'accés a la imatge del document correctament i normalitzadament descrit o a l'estat en que es troba la resolució de l'expedient.
- Com a molt, l'accés a la imatge digitalitzada dels documents es redueix als fons del patrimoni documental historic.
- En contades ocasions es pot accedir a la documentació digitalitzada en xarxa.

Aquesta realitat a la practica la podem observar als pocs projectes que trobem a la xarxa, desenvolupats per les Diputacions, Mancomunitats, Comunitats Autonomes i la Federació de Municipis i Províncies.

3.1. Models d'arxius municipals en xarxa per iniciativa de les Diputacions

Diputación de Albacete <http://www.dipualba.es/>
http://www.dipualba.es/archivo/Archivo/esquema%20general/otros_fondos.htm

Portal de la Diputació d'Alacant <http://www.ladipu.com/>

Diputació de Barcelona <http://www.diba.cat/opc/arxius.asp>

Actualment, està en procés de penjar els inventaris de 100 ajuntaments organitzats i que es van mantenint sota un mateix mètode de treball, del total de 190 ajuntaments organitzats; fins ara, hi han penjades les seves guies així com altra informació referent al funcionament i serveis de la Xarxa. <http://www.diba.cat/opc/guiaarxiumpal.asp>

Diputación de Valladolid <http://www.diputaciondevalladolid.es/archivo/archivo.shtml>

3.2. Models d'arxius municipals en xarxa per iniciativa de les Mancomunitats

Servei Mancomunat d'Arxius de la Mancomunitat de Municipis de la Safor
<http://www.mancomunitat-safor.org/res800/ARXIUS/index.htm>

3.3. Models d'arxius municipals en xarxa per iniciativa de les Comunitats Autonomes

AGA-Archivo General de Andalucía. Archivos y Patrimonio documental de Andalucía en internet

<http://www.juntadeandalucia.es/cultura/aga/>

Sistema de Archivos de Aragón: El Archivo de la Administración en el Sistema de Archivos de Aragón

http://portal.aragob.es/servlet/page?_pageid=4891&_dad=portal30&_schema=PORTAL30&_type=site&_fsiteid=1267&_fid=1556768&_fnavbarid=1&_fnavbarsiteid=1267&_fdit=0&_fmode=2&_fdisplaymode=1&_fcalledfrom=1&_fdisplayurl=

Generalitat de Catalunya. Subdirecció General d'Arxius i Gestió Documental
Arxius i Gestió Documental: Cercador dels arxius de Catalunya: Tots els arxius de la Generalitat, de l'Estat, de l'administració local, de corporacions i entitats oficials, eclesiàstics i privats

<http://cultura.gencat.net/arxius/directori.asp>

Centro Patrimonio Documental de Euskadi – IRARGI

<http://www.snae.org/default.es.php>

Arquivos Galicia

<http://www.arquivosdegalicia.org/web/>

Archivos medievales de la Región de Murcia

<http://www.regmurcia.com/servlet/s.SI?sit=c.566>

Archivos Municipales de La Rioja

<http://www.larioja.org/npRioja/default/defaultpage.jsp?idtab=449039>

3.4. El Portal de l'Administració Local

El Portal d'Arxius de l'Administració Local és un projecte promogut per un conjunt d'ajuntaments i diputacions provincials que té com a meta el crear una única via d'accés als nombrosos serveis i recursos de què disposen els seus arxius.

<http://info.archivosenred.es/>

Nombre de usuario : aytovilareal

Contraseña : RPaPMLDv

<http://archivosinfo.net2u.es/>

usuario: redes

clave: parchivos

4. L'ADMINISTRACIÓ ELECTRÒNICA UN REPTE PER L'ARXIU

Comencem per destacar un fet: actualment utilitzem de forma eficient únicament un 15% de la informació que posseïm en l'arxiu per a desenrotllar projectes d'investigació o solucionar els problemes dels ciutadans, de l'administració, institucions i empreses. Per això, el repte per a l'arxiu és assegurar que professionals i usuaris disposen d'un mètode efectiu d'accedir ràpidament al conjunt de tota la informació que li puga interessar sense importar on es conserve físicament.

La solució: el sistema arxivístic en xarxa, el portal, entés sempre com la finestra única per mitjà de la qual es facilita:

- El desenrotllament del treball comunitari de l'arxiver/a i es creen noves formes d'interactuar i difondre el coneixement.
- Noves tecnologies assequibles a qualsevol arxiu amb recursos o sense econòmics, amb coneixements o sense avançats i amb una mínima infraestructura tecnològica modular. Podent a més integrar mitjançant webservices funcionalitats de ferramentes que abracen l'estàndard .net.
- Interactivitat que fa possible als membres de la comunitat modificar la informació sobre la pantalla perquè la resta de professionals i usuaris connectats puguin veure els canvis sobre la marxa, capturant de forma digital

la informació per a reproduir-la i distribuir-la quan siga necessari, estimulant d'aquesta manera la creativitat, el brainstorming i el contacte quasi cara a cara i en temps real amb la resta d'integrants de l'equip.

- Prestigi, garantia de credibilitat i capacitat d'atracció suficient perquè molts usuaris consideren el portal com una porta habitual d'entrada en els seus recorreguts i recerques als arxius.
- Gestió de recursos extensos, tenint en conte que cada arxiu és diferent i té uns continguts específics, però que hi han necessitats comunes i serveis que només es poden donar quan es gestionen en comú; per separat costa produir suficients novetats per a estar en primera línia de la informació, però com a part d'un portal d'arxius, d'un sistema arxivístic, es pot oferir accés comú a tots els arxius, agregació / integració de continguts, serveis propis, estimular la creació i rendibilitzar l'esforç i el cost de la digitalització.

4.1. Una tasca comuna i col·lectiva

Aquesta nova forma d'interaccionar, de coordinar-se i de treballar, presenta grans potencialitats de millora a l'hora de gestionar projectes i ofereix la possibilitat d'incorporar noves tecnologies de comunicació, facilitant la integració dels diferents grups de treball que conformen un projecte.

L'objectiu d'un portal, d'un sistema arxivístic en xarxa és crear un entorn de treball col·laboratiu, dinàmic, segur i capaç de reunir tota la informació desestructurada d'una organització, analitzar-la, categoritzar-la i disseminar-la amb l'ànim de millorar la productivitat i la presa de decisions dels individus mitjançant l'accés a la informació que es necessita en el moment precís. Per això s'ha de concebre com una plataforma que suporta:

- Àrees clau del cicle de vida d'un projecte (generació de noves idees, proposta de projectes, adhesions a projectes, formació d'equips, presentació i oferta de projectes, formats administratius, workflow de projectes).
- Un catàleg diferent d'habilitats, com ara gestió participativa, flexibilitat, ser agent facilitador de la innovació.
- Funcionalitats i serveis: interactivitat, personalització, descàrrega de formularis, algun servei transaccional.
- Ferramentes de transformació dels processos de gestió.
- Combinació de "portal general" amb portals sectorials amb orientació a col·lectius específics (Directorio comentado de Portales en Gestión Pública. <http://www.clad.org.ve/siare/directorio/moder.html>)

En conseqüència, l'administració electrònica, amb aquesta irrupció de tecnologies creades i dissenyades específicament per a la gestió, el tractament i difusió de la informació, necessàriament han de suposar grans i profundes transformacions en el treball diari dels arxivers/es: documents en nous suports, nous sistemes de treball en les empreses i oficines públiques, innovadors sistemes de comunicació i transmissió de dades i informacions, defineixen un marc radicalment diferent de l'existent fa uns anys, en el que l'arxiver/a ha d'aprendre a moure's, en col·laboració amb altres professionals de la informació com a documentalistes, bibliotecaris, informàtics, enginyers de sistemes, experts en telecomunicacions, financiació pública i privada. Un cas pràctic d'aquesta col·laboració en un projecte col·lectiu pot ser BIVALDI (Biblioteca Valenciana Digital <http://bv2.gva.es/default.php>)

En aquest escenari no podem obviar les traves culturals per al desenrotllament de l'arxiu. Aquestes oscil·len entre la síndrome de l'optimisme digital (tota la informació

està en la web i és accessible de forma instantània; la qual cosa no està disponible a través d'Internet és irrellevant) i un nou ludisme de l'arxiver/a contra el digital. A més, existeix entre molts arxivers/es una por escènica, que cal superar. Aquesta por es resumeix en aquesta premissa: la invisibilitat de l'arxiver/a en un escenari on les llums il·luminen, enfoquen a tots els professionals de la documentació, l'iniciativa i financiació de l'empresa privada, el protagonisme (desitjable) del polític i deixant entre bambalines a l'arxiver/a, negant-li el paper d'actor principal, al que malauradament, massa temps ha estat acostumat.

4.2. Les necessitats i interessos del nou usuari de l'Arxiu

Per tot això és necessari reformular la funció de l'arxiver/a, tenint en compte que exercim velles missions amb plena vigència: preservem el patrimoni i la memòria, conciliem el local i l'universal i garantim a tots l'accés a la informació. Per això, alhora que generem continguts per a facilitar l'accés a la documentació és necessari que previnguem les necessitats. Tanmateix, la nova administració ens exigeix previndre problemes d'informació: estudiar la comunitat a la recerca de l'usuari.

El perfil de l'usuari de l'arxiu s'ha diversificat i enriquit en aquests anys. Els usuaris externs, ja no són només, ni principalment, l'historiador o erudit interessat en els fons històrics. Cada vegada en major proporció, els usuaris que acudeixen als arxius ho fan en demanda d'informacions puntuals i concretes que afecten els seus interessos en el més ampli sentit, i ho fan amb plena consciència que exerceixen un dret reconegut per les lleis: el dret d'accés als arxius i registres administratius.

Els ciutadans esperen que la resposta a la seua demanda d'informació siga el més precisa, ràpida i exhaustiva possible d'acord amb una administració moderna, eficaç i, sobretot, transparent. Aquesta realitat obliga a l'Arxiu a enfrontar-se a una doble problemàtica:

- La derivada del constant augment de la consulta i la reproducció de la documentació (amb la consegüent demanda d'una major agilitat de la recerca)
- El lògic deteriorament produït pel desgast a causa de l'augment de la consulta (el que significa que s'han de millorar els aspectes de prevenció i restauració dels originals)

La digitalització és l'instrument proposat per a facilitar l'accés i consulta de la imatge dels documents en xarxa, alhora que garanteix la conservació dels fons, preservant els originals de la consulta directa. En conseqüència, es tendeix cada vegada més a l'Arxiu híbrid:

TIPO DE ARCHIVO	INFORMACIÓN	METAIN-FORMACIÓN	ACCESO
TRADICIONAL	<i>Impresa</i>	<i>Impresa</i>	<i>Local</i>
AUTOMATIZADA	<i>Impresa</i>	<i>Digital</i>	<i>Local</i>
HÍBRIDO	<i>Impresa + digital</i>	<i>Digital</i>	<i>Local + universal</i>
DIGITAL	<i>Digital</i>	<i>Digital</i>	<i>Universal</i>

Archivo lugar

Archivo entidad lógica

4.3. Contribució de l'Arxiu al desenvolupament de la societat de la informació

L'Arxiu en la societat de la informació i l'administració electrònica cobra sentit en quant ofereix i facilita informació per a tots, la qual cosa garanteix l'efectiu exercici dels drets i deures del ciutadà en les societats democràtiques de l'era de la informació. L'arxiu universalitzant aquest accés de forma eficaç i eficient contribueix decisivament al compliment del principi irrenunciable de la igualtat d'oportunitats per a tots.

No obstant això, garantir l'accés de tots a la informació i als recursos informatius disponibles, fins i tot sent imprescindible no és suficient. Els ciutadans han de ser capaços d'explotar aquests recursos de la forma que els resulte més útil per a la satisfacció de les seues necessitats. Correspon a l'Arxiu promoure i assegurar al ciutadà la capacitat d'accedir i gestionar autònomament i segons els seus interessos la massa ingent d'informació disponible.

En conseqüència una exigència ciutadana en aquest context és la de la formació permanent. La velocitat a què es produeixen les transformacions científiques-tecnològiques, socials i culturals en les nostres societats exigeixen d'una permanent actualització dels coneixements i les destreses dels ciutadans. I no sols per quant açò els permeta integrar-se i promocionar-se en el sistema productiu; també contribuïra a la seua realització com a persones. L'arxiu té una àmplia tradició com a complement a la formació reglada (investigació). Per això, ha d'assumir un major protagonisme com a agent educatiu especialitzat en la gestió de la informació i l'explotació de les tecnologies de la informació i la comunicació per a la investigació. El cas de l'Arxiu Municipal de Còrdova (<http://archivo.ayuncordoba.es/>) o de l'Arxiu Historic Municipal de Constantí (<http://www.tinet.org/~arxiucon/>), entre altres, dóna idea de la possibilitat que iniciatives com aquestes poden tindre en un sistema arxivístic educacional en xarxa.

Indiscutiblement, a un sistema arxivístic en xarxa, l'Arxiu és un espai de relació i integració en societats complexes. L'imparable fenomen de la immigració (tant la que té el seu origen en les condicions de misèria i falta de llibertats d'amplíssimes regions del planeta, com la propiciada per jubilats procedents del nord i centre d'Europa), el creixent individualisme, la fractura dels vincles familiars tradicionals exigeixen dels poders públics propiciar el desenvolupament d'espais de relació intra i intercomunitaris que propicien la integració ciutadana des de la diversitat reforçant la identitat de la

comunitat. L'Arxiu com a garant de drets té ací un paper fonamental en tant que es converteix en un referent identitari, garantint a tots els grups socials l'atenció a les seues demandes d'informació i coneixements i proporcionant canals d'expressió als seus drets.

La memòria comunitària en la globalització pot ser una realitat amb un sistema arxivístic en xarxa. En les nostres societats s'està produint un fenomen aparentment paradoxal: la reafirmament del local, dels trets identitaris propis de la comunitat en un món creixentment globalitzat. L'arxiu ha actuat tradicionalment com a garantia de la conservació de la memòria de la seua comunitat; ara és possible, a més de preservar-la, difondre aquesta memòria col·lectiva amb les noves tecnologies de la informació i la comunicació.

Per tot això, és obligació de l'Arxiu fomentar el coneixement en qualsevol suport. L'arxiu no pot estar circumscrit a l'univers del document tradicional. No hi ha dubte que el document de paper és un dels més eficaços productes de difusió de la cultura i el coneixement; ho és avui i seguirà sent-ho en el futur. No obstant això, en els nostres dies, un gran volum de la informació escrita circulant no ha sigut impresa en paper. L'arxiu, sense renunciar al seu secular compromís amb el document tradicional, ha d'ampliar les seues activitats de foment del coneixement als nous suports. Per damunt del compromís amb el document-objecte està el compromís amb l'accés dels ciutadans a la informació i el coneixement en qualsevol de les seues formes.

L'accés a Internet s'ha convertit en els nostres dies —i ho sera encara més en un futur immediat— en un factor de discriminació social i territorial important. Els indubtables elements igualitaris i democràtics de la xarxa beneficien als que poden connectar-se a Internet. Els connectats disposen d'un plus d'oportunitats que pot resultar determinant per al seu desenrotllament personal i social. Un Sistema Arxivístic Públic, on l'usuari pugua connectar-se gratuïtament a la xarxa és un instrument fonamental en la lluita contra aquest nou factor de discriminació i avala la igualtat d'oportunitats en la societat científica i investigadora.

Tot això ens permet aconseguir el protagonisme de l'arxiu en la política d'informació de l'administració (electrònica)

BIBLIOGRAFIA

Alcalde Martín-Calero, Carlos: "Los Servicios de Archivo en los pequeños municipios españoles: una panorámica general", *Conferencia Internacional de Archivos Municipales del Consejo Internacional de Archivos*, Valladolid 10-14 de marzo de 2003 (inédita)

"Archivos Electrónicos, Empresas y Ciberespacio": Actas de las IV Jornadas Andaluzas de Archivos Municipales, Priego de Córdoba, 22 y 23 de Marzo De 2001 / Jesús Cuadros Callava (Dirección Técnica) ; Antonio A. Ruiz Rodríguez (Dirección Académica) Publicación: Priego de Córdoba : Patronato Municipal "Víctor Rubio Chávarri", 2001

Corominas i Noguera, Mariona. "El Sistema d'Arxius de Catalunya", *Lligall*, 19 (2002), p. 237-247

http://www.arxivers.com/idadmin/docs/19_11.pdf

Diputació de Barcelona. Institut Català de Tecnologia. *Implantació de noves tecnologies de gestió documental a l'administració local*. Diputació de Barcelona, 1998

Mesa de Trabajo de Archivos de la Administración Local. "Incidencia de la tecnología de la información en la producción, autenticidad y conservación documental", *Jornadas sobre tecnologías de la información para la modernización de las administraciones públicas tecnimap* (VIII.2004.Murcia). VIII Jornadas sobre tecnologías de la información para la modernización de las administraciones Públicas: Tecnimap' 04 : Murcia 28 de septiembre-1 de octubre.

<http://www.ssreyes.org/archivo/mesa/documentos/tecnimap2004.pdf>

—. "La Mesa de Archivos de la Administración Local: la experiencia de un grupo de trabajo de archiveros" [CD-ROM]. En: *Los Archivos Municipales en la España Democrática, Zaragoza 20-22 octubre 2005*. Madrid: Ministerio de Cultura, Subdirección General de Archivos, 2006

"Projecte de finestreta única de l'Ajuntament de Lleida".

<http://www.paeria.es/ponencia/>

Reverté Vidal, Maria Pilar. "Patrimoni documental, patrimoni de tots: una reflexió per la creació d'una xarxa de serveis didàctics en arxius", *Lligall*. 22 (2004), p. 123-159

<http://www.arxivers.com/idadmin/docs/PATRIMONI%20DOCUMENTAL-gkb4Erp.pdf>

Ventanilla única de las Administraciones Públicas. MAP.

<http://www.igsap.map.es/sgpro/conven/conven.htm>